

OGI Update No.8 June, 2000

The information bulletin of Organization "Gromadyanska Initsiatyva"(OGI) International
Tel / Fax: +380 44 2538470 E-mail: office@ogii.org Web-page: www.ogii.org

ПРОЕКТ З ТРАНСКОРДОННОГО ЕКОЛОГІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА (ТЕС). Регіон: Україна - Румунія.

Вступ

Міжнародна організація "Громадянська Ініціатива", продовжуючи роботу по сприянню у виробленні спільних підходів щодо практичного вирішення транскордонних екологічних проблем у регіоні Україна - сусідні країни в партнерстві з Програмою Розвитку ООН в Україні, 5 – 8 квітня 2000 р. провела у м. Чернівці регіональний семінар *"Транскордонне співробітництво з питань практичного вирішення екологічних проблем регіону Україна – Румунія"*. Основна мета семінару - вироблення пропозицій щодо стратегій сталого розвитку прикордонних територій та місцевих планів дій з охорони навколишнього природного середовища з інтегрованими економічними інструментами. Координація дій різних суспільних груп по вирішенню спільних екологічних проблем дозволить попереджувати та вирішувати ці проблеми, а також їх соціально-економічні наслідки значно ефективніше; тому для участі в семінарі були запрошені представники відповідних державних установ, місцевих органів влади прилеглих до кордону територій, наукової спільноти, підприємств та неурядових організацій від кожної з країн. Роботу в цьому напрямку Міжнародна організація "Громадянська Ініціатива" здійснює у тісній співпраці з Міністерством екології та природних ресурсів України та Державним комітетом України з регуляторної політики та підприємництва.

У лютому – березні 1999 р. подібні семінари-наради було проведено для регіонів Україна - Республіка Молдова та Україна - Російська Федерація. Виходячи з набутого досвіду в результаті проведення попередніх семінарів, цей семінар мав такі суттєві відмінності:

1. Семінар проводився у формі тренінгу, в результаті якого передбачалося, що учасники розроблять пропозиції щодо Спільної стратегії співпраці для практичного вирішення транскордонних екологічних проблем, яка передбачає використання економічних інструментів.
2. Одним з важливих елементів семінару та інструментом для практичного вирішення транскордонних екологічних проблем розглядався розвиток екологічно безпечного підприємництва в регіоні.
3. Часткову фінансову підтримку цього семінару було надано з боку державної установи – Чернівецької обласної держадміністрації, що свідчить про важливість подібних заходів для розвитку територіальної громади.

Проведення подібних семінарів-нарад планується також між Україною та іншими країнами-сусідами, з якими межує Україна.

Фінансова підтримка проведення вищезазначених заходів була надана Програмою Схід-Схід Міжнародного Фонду "Відродження" та Програмою розвитку ООН в Україні.

Сприяння розвитку транскордонного співробітництва з питань практичного вирішення екологічних проблем спільними зусиллями у 1999 р. є складовою частиною фази ініціалізації програми "Муниципальна Екологічна Ініціатива", розробленої Міжнародною Організацією

"Громадянська Ініціатива". Основна мета програми - надання допомоги (методологічної, консультативно-експертної, організаційної, з питань пошуку необхідних ресурсів та іншої підтримки) органам місцевого самоврядування, місцевим виконавчим органам влади та держадміністраціям в розробленні/коригуванні Місцевих Планів Дій з охорони навколишнього середовища з інтегрованою інвестиційною компонентою, а також економічних інструментів для впровадження Програм охорони навколишнього природного середовища, що розробляються або вже розроблені адміністративно-територіальними одиницями України. Результати проведених семінарів планується використовувати в процесі реалізації цієї програми для зацікавлених прикордонних областей України.

Проведення вищезазначених заходів також сприяє практичній реалізації в Україні Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в прийнятті рішень і доступ до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища, (підписана Україною в 1998 р. (Орхус, Данія) та ратифікована Верховною Радою України в 1999 р.), оскільки вищезазначені заходи, ініційовані громадською (неурядовою) організацією, реалізуються в партнерстві з Програмою розвитку ООН, зацікавленими державними установами, місцевими органами влади, іншими громадськими організаціями. Результати проведених заходів планується представити на 5-й Конференції Міністрів навколишнього середовища в м. Києві у 2002 році.

Інформацію про регіональні семінари Україна – Республіка Молдова та Україна – Російська Федерація подано в Інформаційних вісниках [№ 6](#) і [№ 7](#) МО "Громадянська Ініціатива" за лютий і квітень 1999 року.

Інформація про регіональний семінар-тренінг Україна – Румунія

"Транскордонне співробітництво з питань практичного вирішення екологічних проблем регіону Україна – Румунія" (5 – 8 квітня 2000 р., м. Чернівці)

Від Румунії у роботі семінару брали участь Генеральний консул посольства Румунії у м. Чернівці, депутат Парламенту Румунії, представники Міністерства вод, лісів та охорони навколишнього середовища Румунії, представники прикордонних повітових рад, неурядових та інших зацікавлених організацій Румунії.

Від України у семінарі взяли участь Голова Чернівецької обласної державної адміністрації, заступники голови Чернівецької обласної державної адміністрації, міський голова м. Чернівці, представники Міністерства екології та природних ресурсів України, Міністерства закордонних справ України, Управління з питань техногенної, екологічної, ядерної безпеки та природокористування Кабінету Міністрів України, Державного Комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва, Міністерства економіки України, представники державних управлінь Мінекоресурсів від Чернівецької, Закарпатської, Івано-Франківської та Одеської областей, а також представники ряду неурядових організацій України.

В якості спостерігача в роботі семінару брав участь представник Агентства США з міжнародного розвитку.

У роботі семінару також взяв участь д-р Георг Зімнахер – Президент Ради депутатів округу Швабія, Німеччина, який є офіційним європейським партнером Чернівецької області України та Сучавського повіту Румунії.

У процесі роботи семінару були визначені транскордонні екологічні проблеми, що мають місце на межі між Україною і Румунією, а також розроблено пропозиції щодо шляхів практичного вирішення цих проблем спільними зусиллями. На семінарі також

обговорювалися питання можливих форм співробітництва різних суспільних груп України і Румунії для забезпечення більш ефективного вирішення цих проблем, а також можливості інтегрування практичних підходів у вирішенні транскордонних екологічних проблем у Місцеві Плани Дій з охорони навколишнього середовища і програми соціально-економічного розвитку прикордонних територій.

Результати семінару

На початку роботи семінару представникам від кожної з країн було надано можливість висловити своє бачення екологічних проблем, які є актуальними для прикордонних територій.

Українськими учасниками семінару було представлено на розгляд такі екологічні проблеми даного регіону:

1. Значна питома вага використання води, електроенергії на одиницю продукції.
2. Зниження родючості землі.
3. Неефективна економічна система природокористування.
4. Утилізація пестицидів і гербіцидів.
5. Велика кількість відходів.
6. Відсутність структурованої інформації про відходи (кадастру відходів).
7. Відсутність підприємств по утилізації та переробці відходів.
8. Мала кількість підприємств з екологічно чистими технологіями.
9. Низька якість питної води.
10. Неефективні засоби очищення стічних вод.
11. Відсутність ефективного контролю та управління за станом водних ресурсів.
12. Відсутність інформаційної системи про кількість та якість водних ресурсів.
13. Проблеми водних ресурсів:
 - а) забруднення води;
 - б) порушення водного режиму.
14. Забруднення атмосферного повітря.
15. Антропогенна ерозія ґрунтів.
16. Збереження ландшафтного біорізноманіття.
17. Проблема якості питної води.

18. Проблема утилізації відходів.
19. Проблема забруднення рік.
20. Проблема забруднення атмосферного повітря.
21. Проблема оптимізації лісовикористання.
22. Проблема зсувів, селів, повеней.
23. Проблема утилізації отрутохімікатів.
24. Проблема формування екологічної мережі, розширення природо-заповідних територій.
25. Проблема збереження біорізноманіття.
26. Проблема забруднення Чорного моря.
27. Проблема виснаження водних ресурсів.
28. Проблема нестачі питної води.
29. Проблема забруднення довкілля.
30. Проблема збіднення біорізноманіття.
31. Проблема знищення ландшафтного різноманіття.
32. Проблема накопичення твердих відходів та побутових відходів у гірських місцевостях.
33. Проблема виснаження лісових ресурсів (знищення лісів).
34. Проблема екологічного виховання населення регіону.
35. Вдосконалення та узгодження нормативно-правової бази для транскордонних територій.
36. Проблема виникнення природних надзвичайних ситуацій з непередбаченими наслідками, що призводять до великих матеріальних втрат та людських жертв (в т.ч. катастрофічні повені, зсуви, селі, карст).
37. Збереження та раціональне використання біологічного та ландшафтного різноманіття в умовах реструктуризації агропромислового комплексу.
38. Проблема очищення води та роботи очисних споруд.

Румунською стороною були запропоновані на розгляд семінару такі екологічні проблеми даного регіону:

1. Транскордонне забруднення:

- повітря,
- ґрунтів,
- ґрунтових вод.

2. Ерозії, зсуви.
3. Неєкологічний туризм.
4. Замулювання озер, дельти.
5. Невключення громадськості в процесі прийняття рішень.
6. Токсичні відходи, необроблені та нескладовані відповідним чином.
7. Необроблені використані води .
8. Вирубвання лісів.
9. Виключення можливості попадання забруднених стічних вод у води, що використовуються у побуті.
10. Виключення забруднення ґрунтів пестицидами.
11. Постійний контроль за станом дамб очисних споруд.
12. Проблема загального забруднення трьох середовищ (повітря, води та ґрунтів).
13. Відновлення біогенезу вод річок, що забруднені важкими металами.
14. Проблеми дефіциту необхідних коштів для відновлення забруднених екосистем.
15. Проблема забруднення ґрунтових вод шляхом проникнення до ґрунту важких металів та інших отруйних речовин.
16. Екологічне використання побутових речовин.
17. Очищення стічних вод в містах.
18. Розвиток екологічного устрою територій.
19. Управління територіальними резерваціями.
20. Екологічне виховання.
21. Джерела забруднення (постійні, випадкові, тощо).
22. Деструктивні ефекти вод.
23. Механізми впровадження законодавства у галузі охорони природи.
24. Виконання двосторонніх угод.
25. Необхідність екологічного відродження територій, забруднених сіркою, цинком, міддю, тощо.
26. Існування токсичних речовин хімічної промисловості, пестициди, медпрепарати.

27. Існування побутових відходів в містах і селах.
28. Існування промислових відходів деревообробних підприємств.
29. Використання питної води із забруднених джерел.
30. Ерозія ґрунтів поза понадмірним вирубуванням лісів.
31. Очищення використаних вод.
32. Надмірна експлуатація природних ресурсів (лісової та водної фауни).
33. Транскордонне забруднення повітря (виникнення кисневих дощів).
34. Необхідність екологічного відновлення дельти Дунаю.
35. Проблема очищення вод малих підприємств, які не мають очисних споруд.

З вище перерахованих проблем учасниками семінару та експертами від України та Румунії було визначено 10 основних транскордонних екологічних проблем в регіоні Україна – Румунія:

1. Забруднення води
2. Забруднення атмосферного повітря.
3. Проблема формування екологічного світогляду.
4. Деградація ґрунтів.
5. Забруднення відходами, особливо токсичними.
6. Забруднення екосистем.
7. Низький рівень залучення громадськості до вирішення екологічних проблем.
8. Надмірна експлуатація природних ресурсів.
9. Відсутність дієвих механізмів та інструментів впровадження і контролю за виконанням природоохоронного законодавства.
10. Деградація ландшафту.

Під час роботи у фокус-групах учасниками було запропоновано мету, якої необхідно досягти для забезпечення вирішення конкретної транскордонної екологічної проблеми, політику місцевих органів влади та стратегію для вирішення кожної з цих проблем (опрацьовано 8 основних проблем), що відображено в нижче наведених таблицях (Додаток 1). На семінарі було запропоновано сприяти вирішенню вищезазначених проблем через Місцеві плани дій з охорони навколишнього середовища, а семінар розглядати як один з перших кроків по узгодженню дій по вирішенню екологічних проблем на прикордонних територіях.

Під час роботи семінару було прийнято Звернення учасників до органів центральної влади, регіонального управління та місцевих громад прикордонних адміністративно-територіальних одиниць України і Румунії, а також Республіки Молдова (див. Додаток 2), яке рекомендоване взяти до уваги у подальшій роботі.